

Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Ahmet ÖZBEK ¹

Özet

Bu çalışmada Meslek Yüksekokulu Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini belirlemek ve girişimcilik düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemek amaçlanmıştır. Araştırma tarama araştırması olup Türkiye'deki Meslek Yüksekokullarında öğrenim görmekte olan 315 Giyim Üretimi ve 316 Moda Tasarımı öğrencisi olmak üzere 631 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu ve Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencileri İçin Girişimcilik Ölçeği" ile toplanmıştır. Anket internet ortamına aktarılmış, Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı bölümlerinin danışmanlarıyla görüşülerek öğrencilerin ankete katılması için bilgilendirme yapılmıştır. Verilerin analizi, SPSS 21 programı kullanılarak t-testi ve ANOVA ile yapılmıştır. Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca babanın mesleği ve yabancı dil düzeyi faktörlerinin girişimcilik düzeylerini anlamlı olarak etkilediği sonucuna ulaşılrken üniversite türü, sınıf, cinsiyet, baba ve annenin eğitim düzeyleri, herhangi bir işte çalışma deneyimi, aylık gelir, ailenin aylık toplam geliri ve ailesinde kendi işine sahip bireyler olma durumu değişkenleri ile öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, girişimciliği etkileyen faktörler, giyim üretimi, moda tasarımı

Apparel Manufacturing and Fashion Design Students Entrepreneurship Levels Investigation in terms of Several Variables

Abstract

The main aim of this study is determined as entrepreneurship levels of Clothing Production and Fashion Design students of vocational high schools and it is aimed to examine the levels of entrepreneurship according to different variables. Clothing production (315) and Fashion Design (316) students of vocational high schools composed the research group. Data were collected with personal information form and Entrepreneurship Scale for University Students developed by Yılmaz and Sünbül (2009). According to the findings, garment production and fashion design students' have a high entrepreneurship levels. Father profession, foreign language level, having a business idea not share with anyone and encouragement to have their own business of factors were reached to have to a significant effect on entrepreneurship levels. In addition, there was no significant relationship between the entrepreneurial levels of university students with university type, class, age, gender, marital status, place of birth, father and mother's education level, any job experience, income, family's total monthly income, graduated high school type, program and having family members have their own business variables.

Keywords: Entrepreneurship, factors affecting entrepreneurship, clothing production, fashion design

¹Yrd. Doç. Dr., Sinop Üniversitesi, Gerze Meslek Yüksekokulu, Tekstil, Giyim, Ayakkabı ve Deri Bölümü.
E-mail: ahmetozbek@sinop.edu.tr

Giriş

Tüm dünyada, 1980'den günümüze uluslararası ticaretin serbestleşmesi uluslararası rekabeti artırmakta, nüfusun artışı ve buna bağlı olarak artan göç, işsizlik oranını da yükseltmektedir (Çondur ve Bölükbaş, 2014). İşsiz, çalışma istek ve arzusuna sahip olduğu halde cari ücret düzeyinden iş bulamayan kişi olarak tanımlanır (Bayrakdar ve İncekara, 2013). Gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere kadar işsizlik çok önemli bir problemdir. İşsizlik oranları yaş gruplarına göre incelendiğinde ise dünyadaki genel eğilim, 15-24 yaş grubundaki işsizlik oranının (genç işsiz), genel işsizlik oranlarından yaklaşık olarak iki katı olduğudur (Murat ve Şahin, 2011). Gençler sahip oldukları; yüksek enerji potansiyeli, yaratıcı fikirlere açıklık, yeniliklere kolay uyum sağlama ve ekonomik kalkınmada öncülük gibi özellikleriyle ekonominin yenilenmesine ve dünyayla rekabet edebilmesine katkı sağlarlar. Fakat genç nüfus ülkeler için her zaman sahip olabilecekleri bir durum olmadığından (ülke nüfuslarının yaşlanma eğiliminde olması) en iyi şekilde değerlendirilmesi gereken bir fırsattır. Türkiye'nin günümüzdeki nüfus yapısına göre genç nüfus avantajını 2040'a kadar sahip olduğu şeklindedir (Bayrakdar ve İncekara, 2013). Genç nüfusun girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesi işsizlik sorununun çözümü için yapılabilecek en büyük yatırımdır.

Girişimci, kendi kurduğu işi vasıtası ile üreterek, üretimi artırarak, piyasaya yeni ürün ve hizmetler sunarak, piyasadaki ürünün kalitesini, çeşitliliğini artırarak ve rekabet gücünü artırarak piyasada varlığını devam ettiren kişidir. Girişimci bu görevlerini yerine getirirken; sadece işsizlik oranını düşürmekle kalmaz, kaynaklarının daha verimli kullanılması sağlar, ülkesinin gayri safi milli hasılasına (GSMH), ülkesinin ekonomik kalkınmasına, ülke refahına ve döviz girdisi sağlayarak ülkesinin ödemeler dengesine katkıda bulunur. Ayrıca büyük firmalara tedarikçilik, taşeronluk ve bayilik yaparak hizmet sunar, onların da daha fazla büyüyüp gelişmesine katkıda bulunur, büyük firmaların sunmadığı ama toplumun talep ettiği ürün ve terzi, kuaför, tamirat, kuru temizleme vb. gibi hizmetleri sunar, tüketicilerin daha çok çeşit ve kaliteli ürünlere erişimine imkan tanır. Hem kazanır hem de kazandırır. Bu vb. nedenlerle birçok ülkede girişimciliğe verilen önem hızla artmaktadır (Bayrakdar ve İncekara, 2013; Güner ve Korkmaz, 2011; Karakaş, 2012; Özman, 2013; Soylu, Şenel, Kalfa ve Kocaalan, 2015; Uluyol, 2013). Genç nüfusun yüksek olduğu Türkiye'de potansiyel genç girişimcileri tespit ve teşvik etmek ekonomik istikrar için bir gerekliliktir. Üniversite eğitiminde gençlerin girişimcilik eğilimlerinin artırılması önem kazanmaktadır (Ulucan, 2015). Ülkeler girişimciliği teşvik edip destekleyerek sadece bugünlerine değil aynı zamanda geleceğine de yatırım yapmış olmaktadır (Korkmaz, 2012).

Girişimcilik eğilimi, bireysel ve çevresel faktörlerin bir bileşimidir. Bireylerin kendi işini kurma istek ve kararlılığını ifade eder (Erbatu, 2008). Birçok araştırmaya göre; üniversite öğrencilerinin genel olarak girişimcilik eğilim ve yetenekleri vardır (Bozkurt ve Erdurur, 2013; Korkmaz, 2012; Ramos, 2014). Hatta bazı ülkelerdeki araştırmalar bu eğilimin Ganalı öğrencilerde olduğu gibi yüksek olduğunu göstermektedir (Asamani ve Mensah, 2013; Movahedi, 2013; Pan ve Akay, 2015; Peng, Lu ve Kang., 2012; Samuel, Ernest ve Awuah, 2013; Tekin, Özkul ve Demir, 2014; Uluyol, 2013;). Fakat öğrencilerin pazar koşullarına ve risk almaya hazır oldukları (Iqbal, Melhem ve Kokash, 2012) sonuçlarına ulaşan araştırmaların yanı sıra; öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin olduğu fakat bu durumun yönlendirme eksikliği sebebiyle uygulamaya geçemediğini (Cansız, 2007) tespit eden araştırmalar mevcuttur.

Cinsiyetin üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi araştırmalara göre değişkendir (Geri, 2013; Samuel vd., 2013). Bazı araştırma sonuçlarına göre; erkek öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin, bayan öğrencilerden daha yüksek olduğu (Avşar, 2007; Bilge ve Bal, 2012; Guyo, 2013; Şeşen ve Basım, 2012) şeklindedir. Fakat diğer bazı araştırmalar ise; cinsiyetin girişimcilik eğilimini etkilemediğini (Asamani ve Mensah, 2013; Doğan, 2013; Özman, 2013) göstermiştir.

Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerinde yaşın etkisi de cinsiyette olduğu gibi üzerinde uzlaşılammış konulardan bir diğeridir. Bazı araştırmalar; yaşın, kendine güven ve yenilikçiliği olumlu yönde etkilediğini (Korkmaz, 2012; Samuel vd., 2013) ayrıca yaşı büyük öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin, düşük olanlardan daha yüksek olduğu (Şeşen ve Basım, 2012) sonucuna ulaşırken, bazıları ise önemsiz olduğunu (Asamani ve Mensah, 2013; Özman, 2013) tespit etmiştir.

Eğitim, üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyetini etkileyen en önemli unsurlardan biridir (Tekin vd., 2014). Üniversite öğrencilerinin mezun olduğu lisenin türü girişimcilik eğilimini olumlu etkiler (Talaş, Çelik ve Oral, 2013). Örneğin, Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerin %30,9'unun kendi işini kurmak istemeleri gibi (Ulucan, 2015). Eğitim alınan üniversitenin, devlet veya özel üniversite olması da girişimcilik eğilimini değiştirmektedir. Çünkü özel üniversite öğrencilerinin daha fazla girişimcilik eğilimine sahip olduğu tespit edilmiştir (Yurtkoru, 2014). Ayrıca üniversitede eğitim görülen bölümün, girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi bazı araştırmalarda önemli iken (Geri, 2013; Özman, 2013) diğerlerinde ise önemsiz (Asamani ve Mensah, 2013) bulunmuştur. Üniversitelerin, ekonomi ve işletme öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin mühendislik öğrencilere göre daha yüksek olduğu

(Karakaş, 2012), mühendislik öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin ise edebiyat, veterinerlik ve güzel sanatlar öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğu, iktisadi ve idari bilimler öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin de iletişim öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğu (Çavuş ve Geri, 2014) ayrıca ekonomi ve makine mühendisliği öğrencilerinin benzer girişimcilik eğilime sahip (%70 ve %77) olduğu sonucuna ulaşan araştırmalar mevcuttur (Remeikiene, Grazina, ve Dumciuviene, 2013). Ön lisans ve lisans öğrencilerinin girişimcilik seviyelerini karşılaştıran çalışmaların sonuçları da farklılık göstermiştir. Ön lisans öğrencilerinin, lisans öğrencilerinden daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğunu gösteren (Bilge ve Bal, 2012) çalışma varken, lisans öğrencilerinin ön lisans öğrencilerinden daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip olduğunu (Cansız, 2007) gösteren çalışma da mevcuttur.

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin sahip olduğu bazı özelliklerin girişimcilik eğilimleri üzerinde etkilidir. Girişimci aile yapısının çocukların girişimcilik eğilimini geliştirmede önemli rolü vardır (Çavuş ve Geri, 2014). Öğrencilerinin ailelerinin ekonomik geliri girişimcilik eğilimlerini etkileyen önemli bir faktördür (Özman, 2013; Pan ve Akay, 2015; Talaş vd., 2013). Ailesinin geliri yüksek olan öğrencilerin, maddi destek sağlayabilme beklentisi doğrultusunda, aile geliri düşük öğrencilerden daha yüksek girişimcilik eğilimine sahip oldukları tespit edilmiştir (Çavuş ve Geri, 2014; Şeşen ve Basım, 2012). Öğrencilerin baba mesleğinin girişimcilik eğilimlerine etkisi olmadığı fakat; anneleri özel sektörde çalışan öğrencilerin, annesinin işi ve mesleği olmayan öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çavuş ve Geri, 2014). Öğrencilerin ebeveynlerinin, istihdam edildiği sektör (Samuel vd., 2013), girişimci olmaları (Avşar, 2007; Geri, 2013) ailelerinin geçmiş deneyimi (Mahajar ve Yunus, 2012) ve iş deneyimine sahip olmaları (Guyo, 2013) girişimcilik eğilimleri üzerinde olumlu etkiye sahiptir. Ailelerinde kendi işini kuran 1. derece yakınının olması girişimcilik eğilimini olumlu etkilediğini tespit etmiş araştırmalar varken (Ulucan, 2015) etkilemediğini tespit etmiş araştırmalar da mevcuttur (Doğan, 2013).

Üniversite öğrencilerinin gelirleriyle girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişkide; bazı araştırmalarda; öğrencilerin gelir seviyesindeki artışın (Avşar, 2007) ve öğrencilerin gelirini karşılama durumunun (Korkmaz, 2012) girişimcilik eğilimini olumlu etkilediğini tespit ederken diğer bazı araştırmalar da; aylık gelir ile girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır (Özman, 2013).

Girişimcilik ya da küçük işletmelerle ilgili ders alan üniversite öğrencilerinin, ilgili dersleri almayan öğrencilere göre girişimcilik eğilimleri daha yüksektir (Avşar, 2007; Çavuş ve Geri,

2014; Samuel vd., 2013; Soylu vd., 2015; Ulucan, 2015). Ayrıca üniversitelerin girişimci müfredata ve ders içeriğine sahip olmasının (Mahajar vd., 2012) girişimcilik eğilimlerini olumlu etkilediğini hatta öğrencilerin girişimcilik potansiyelini ortaya çıkarmasına katkı sağladığını (Bozkurt ve Erdurur, 2013; Korkmaz, 2012) tespit eden araştırmalar vardır. Fakat herhangi bir etkisinin olmadığını tespit eden araştırmalarda mevcuttur (Doğan, 2013; Guyo, 2013; Özman, 2013; Uluyol, 2013). Örneğin Yurtkoru tarafından yapılan araştırmada; KOSGEB'in girişimcilik eğitiminin, girişimcilik eğilimi ve risk alma isteği üzerinde önemli bir etkisinin olmadığı (Yurtkoru, 2014) bu eğitimin girişimcilik eğilimlerini açığa çıkarmada sadece heveslik düzeyinde kaldığı (Nazik Bayram, 2014) sonucuna varmıştır. Bu araştırmalardan farklı olarak; öğrencilerin girişimcilik dersi almamalarına rağmen girişimcilik eğilimlerinin yüksek olduğu (Erbatu, 2008), girişimcilik dersi almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini daha yüksek bulan araştırmalar da mevcuttur (Taysı ve Canbaz, 2014). Bazı araştırmalarda ise öğrencilerin girişimcilik eğitimi almalarına rağmen genellikle; yeni kurulmuş bir işte çalışmak, kendi işini kurmak ve mezun olduklarında girişimci olmak istemedikleri tespit edilmiştir (Karabulut, 2009)

Üniversite öğrencilerinin mesleğe yönelik uygulamalı ders alması ve staj yapması (Bozkurt ve Erdurur, 2013) stajlarının, iş tecrübesi kazandırarak girişimcilik potansiyelinin ortaya çıkardığından girişimcilik eğilimlerine önemli katkı sağladığını tespit ederken (Bozkurt ve Erdurur, 2013), staj yapmanın girişimcilik eğilimine etkisi olmadığını tespit eden araştırmada mevcuttur (Özman, 2013). Öğrencilerin, kimseyle paylaşmadıkları bir iş fikirlerinin olması (Özman, 2013), rol modellerin varlığı (Mahajar vd., 2012) ve ortalama üniversite başarı puanının (Movahedi, 2013) girişimcilik eğilimleri üzerinde etkisi vardır. Öğrencilerin eğitim almış oldukları alandaki ilgileri girişimcilik eğilimlerini olumlu yönde etkilemektedir (Movahedi, 2013). Sektör deneyimi olan öğrencilerin girişimcilik düzeyinin sektör deneyimi olmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Şeşen ve Basım, 2012; Tekin vd., 2014).

Üniversite öğrencilerinin, çalışma durumu, yaşadıkları coğrafi bölge (Özman, 2013), ailedeki sıralamaları (Avşar, 2007), hükümet politikaları ve finansmana erişim durumlarının (Guyo, 2013) girişimcilik eğilimleri üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığını tespit eden araştırmalar da mevcuttur.

Literatür incelendiğinde genellikle işletme bölümü öğrencilerine ait girişimcilik özelliklerinin incelendiği görülür (Tekin vd., 2014). Günümüz ekonomik şartları artık eğitim alan her öğrencinin girişimcilik eğilimini artırmayı gerektirmektedir. İş hayatında yaşanan dönüşüm,

meslek yüksekokulu mezunları odaklı işletmeciliği de yeniden şekillendirmektedir. Bu dönüşüm, üniversitelerde Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı alanında öğrenim gören öğrencilerin de girişimci niteliklerle donatılmasını, işlerini kurma yollarının öğretilmesini, girişimci niyetlerinin okulda desteklenmesini ve bu kapsamda birer girişimci birey olarak yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır (Şeşen ve Basım, 2012). Çünkü Hazır Giyim Sektörü kayıt dışı iş gücü de dikkate alındığında, 1.500.000 kişiye istihdam sağlayan (Gülşen, 2015), 2015 yılı Türkiye toplam ihracatının %11,8'ini (İTKİB, 2016) gerçekleştirerek ekonomiye katkısı tartışılmaz bir sektördür. Bu sektörün ülke ekonomisine katkısını artırmak için moda, marka ve katma değeri yüksek ürünler üretebilen bir sektöre dönüşmesi gerekmektedir. Modanın temelini tasarım oluşturmaktadır ve moda tasarımcıları; deneyim ve sezgilerini, sanatsal öğelerle ve yaratıcılığıyla birleştirerek giysiler oluşturur (Ertürk vd., 2012; Koca vd., 2009) hazır giyim üreticileri ise tasarlanan bu giysileri seri halde üretirler.

Bu araştırmada sektör için çok önemli olan bu aktörlerin girişimcilik düzeylerini araştırmak ve girişimcilik eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelemek amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın sektörde, daha fazla işletmenin kurulması, daha fazla istihdam sağlanması ve sektörün ihracat gelirlerinin artırılmasına katkı sağlamasıdır. Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik özellikleri Türk Hazır Giyim Sektörünün geleceğini etkileyeceği için bu araştırma önemli ve dikkate değerdir.

Yöntem

Bu araştırma tarama modeli esas alınarak yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini 2015-2016 öğretim yılında Türkiye'deki Meslek Yüksekokullarının Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencileri oluşturmaktadır. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi [ÖSYM], 2015 Öğrenci Yerleştirme Kataloğuna göre 33 Giyim Üretimi ve 42 Moda Tasarımı Programı mevcuttur. İlgili bölümlerdeki öğrenci sayısı hakkında kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bu durumun pek çok nedeni olmakla birlikte bazıları; öğrenci sayısının değişkenliği, kurumların bilgi vermemesi, bazı kurumlara ulaşamama gibidir. Bu araştırmada 37 farklı üniversiteden ankete katılan 631 öğrenci örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Araştırmanın verileri Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeği" ile toplanmıştır. Bu ölçek, demografik sorular ile öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 36, en yüksek puan 180'dir. Yılmaz ve Sünbül (2009) ölçekten alınan puanlara göre girişimcilik düzeyinin Tablo 1'de yer aldığı gibi değerlendirilebileceğini önermektedir.

Tablo 1. Girişimcilik Düzeyi Puan Aralığı Tablosu

36 – 64	Çok Düşük Girişimcilik
65 – 92	Düşük Girişimcilik
93 – 123	Orta Düzeyde Girişimcilik
124 - 151	Yüksek Girişimcilik
152 - 180	Çok Yüksek Girişimcilik

Bu araştırmada da Tablo 1’de yer alan puan aralığı bağlamında girişimcilik düzeyleri yorumlanmıştır.

İlgili ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ölçeği geliştiren araştırmacılar tarafından 0,90 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik değeri bir ölçme aracının tekrarlanan ölçümlerde aynı sonucu verme derecesinin göstergesidir. Güvenilirlik katsayısı, 0 ve 1 arasında değer alır ve bu değer 1'e yaklaştıkça güvenilirlik artar. Yani $0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilir, $0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir (Yılmaz ve Sünbül, 2009).

Tablo 2’de bu araştırmanın verileri kullanılarak hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı sunulmuştur.

Tablo 2. Güvenilirlik İstatistikleri

Cronbach Alpha Değeri	Madde Sayısı
,958	36

Tablo 2’de görüldüğü gibi bu araştırma verileri ile hesaplanan Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0,958 olarak bulunmuştur. Dolayısıyla ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Araştırmanın verilerini toplamak üzere anket internet ortamına aktarılmıştır. Üniversitelerin Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı bölümlerinin danışmanlarıyla görüşülerek öğrencilerin ankete katılması için bilgilendirme yapmaları istenmiştir. Ankete 695 öğrenci katılmıştır, ancak 64 adet anket; eksiklik ve yanlışlıklar sebebiyle değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeye alınan anketlerin; 315’i Giyim Üretimi, 316’sı ise Moda Tasarımı öğrencileri tarafından doldurulmuş olup toplamda 631 adettir. Anket verileri SPSS 21 programı kullanılarak basit istatistiksel hesaplamalar, T Testi ve ANOVA analizi ile çözümlenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ve girişimciliklerinin devam ettikleri bölüm, sınıf düzeyi, cinsiyet, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu, babanın devam ettiği meslek, öğrencinin herhangi bir işte çalışma durumu, öğrencinin ve ailenin aylık toplam geliri ve yabancı dil bilme durumuna göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular sunulmaktadır.

Tablo 3’de öğrencilerin girişimcilik puanlarının devam ettikleri bölüme göre ve toplam üzerinden ortalamasına yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 3. Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı Öğrencilerinin Girişimcilik Ortalamaları

	N	\bar{X}	SS
Genel Girişimcilik Düzeyi (Giyim Üretimi + Moda Tasarımı)	631	135,42	23,688
Giyim Üretimi Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyi	315	133,58	24,876
Moda Tasarımı Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeyi	316	137,26	22,328

Tablo 3 incelendiğinde genel olarak Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerin girişimcilik puan ortalamaları 135,42 olarak tespit edilmiştir. Bu değer Yılmaz ve Sünbül (2009) tarafından belirlenen ve Tablo 2’de sunulmuş olan 124-151 puan aralığında olduğu için öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının “Yüksek Girişimcilik” düzeyinde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının devam ettikleri üniversitelerin devlet ya da vakıf olma durumuna göre incelenmesine yönelik bulgular Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4. Devlet ve Vakıf Üniversitesi Öğrencilerin Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik t Testine İlişkin Bulgular

Grup	N	\bar{X}	SS	t	df	p
Devlet Üniversitesi	535	3,7434	,66705	-1,664	629	,097
Vakıf Üniversitesi	96	3,8646	,59797			

Tablo 4’te Devlet ve Vakıf Üniversitesi öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının karşılaştırılması için yapılan t Testi sonrasında Devlet ve Vakıf Üniversitesi öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t_{(629)} = ,097$).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının devam ettikleri bölüme (Giyim Üretimi ya da Moda Tasarımı Bölümü) göre incelenmesine yönelik bulgular Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı Öğrencilerin Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik t Testine İlişkin Bulgular

Grup	N	\bar{X}	SS	t	df	p
Giyim Üretimi	315	3,7106	,69102	-1,958	629	,051
Moda Tasarımı	316	3,8129	,62024	-1,958	621,371	

Tablo 5'te görüldüğü gibi Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamalarının karşılaştırılması için yapılan t Testi ile öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının istatistiksel olarak birbirinden farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($t_{(629)} = ,051$).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının devam ettikleri sınıf düzeyine göre incelenmesine yönelik bulgular Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Birinci Sınıf ve İkinci Sınıf Öğrencilerin Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik t Testine İlişkin Bulgular

Grup	N	\bar{X}	SS	t	df	p
Birinci Sınıf	316	3,7497	,60382	-,463	629	,644
İkinci Sınıf	315	3,7740	,70897	-,462	612,856	

Tablo 6'da görüldüğü gibi devam ettikleri sınıf düzeyine göre öğrencilerin girişimcilik puan ortalamaları istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir ($t_{(629)} = ,644$).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının cinsiyete göre incelenmesine yönelik t-testi ile elde edilen bulgular Tablo 7'da yer almaktadır.

Tablo 7. Bayan ve Erkek Öğrencilerin Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik t-Testine İlişkin Bulgular

Grup	N	\bar{X}	SS	t	df	p
Bayan	598	3,7609	,65531	-,150	629	,881
Erkek	33	3,7786	,71560			

Tablo 7'de bayan ve erkek öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan t Testi sonrasında öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının cinsiyete göre birbirinden istatistiksel olarak farklı olmadığı bulunmuştur ($t_{(629)} = ,881$).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının kardeş sayısı değişkenine göre incelenmesine yönelik One-Way Anova testi ile elde edilen bulgular Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamalarının One-Way Anova Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

F, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
0-1	197	3,7582	,61399	G. Arası	,664	2	,332	,767	,465
2	212	3,8059	,63668	G. İçi	271,209	626	,433		
3 ve fazla	220	3,7280	,71446	Toplam	271,873	628			
Total	629	3,7637	,65797						

Tablo 8’de görüldüğü gibi kardeş sayısı değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarına ilişkin One-Way Anova Testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım, öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamaları kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir (f değeri=0,767, p=0,465> .05).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre incelenmesine yönelik One-Way Anova testi ile elde edilen bulgular Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9. Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamalarının One-Way ANOVA Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

F, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
İlkokul	281	3,7368	,66643	G. Arası	,530	3	,177	,407	,748
Ortaokul	195	3,7986	,61029	G. İçi	272,240	627	,434		
Lise	116	3,7471	,66546	Toplam	272,770	630			
Üniversite	39	3,8027	,80623						
Total	631	3,7618	,65800						

Babanın eğitim durumu değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin One-Way ANOVA Testi ile elde edilen bulgular incelendiğinde; öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamalarının baba eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (f değeri=0,407, p=0,748> .05).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının anne eğitim durumu değişkenine göre incelenmesine yönelik One-Way Anova testi ile elde edilen bulgular Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10. Annenin Eğitimi Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamalarına İlişkin One-Way ANOVA Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

F, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
İlkokul	394	3,7386	,67163	G. Arası	,565	3	,188	,434	,729
Ortaokul	160	3,7995	,62060	G. İçi	272,205	627	,434		
Lise	66	3,8030	,64477	Toplam	272,770	630			
Üniversite	11	3,7980	,81641						
Total	631	3,7618	,65800						

Annenin eğitim durumu değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin One-Way ANOVA Testi ile elde edilen bulgular incelendiğinde; öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamalarının anne eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (f değeri=0,434, p=0,729> .05).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının baba mesleği değişkenine göre incelenmesine yönelik One-Way Anova testi ile elde edilen bulgular Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Baba Mesleği Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamasına İlişkin One-Way ANOVA Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

F, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Altyapı İnşaatı	21	3,8333	,66955	G. Arası	6,234	7	,891	2,090	,043
Emekli	95	3,7833	,65310	G. İçi	254,787	598	,426		
Hayvansal Gıda Ürünleri	36	3,5093	,74088	Toplam	261,020	605			
İşçi	86	3,9538	,59549						
İşletme Destek Hizmetleri	80	3,7295	,66224						
Serbest Meslek	12	3,7027	,65222						
Şehir içi Yolcu	1								
Diğer	38	3,7865	,65769						
Total	60	3,7598	,65684						

Tablo 11’de yer alan baba mesleği değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarına ilişkin One-Way ANOVA Testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; baba mesleğine göre öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (f değeri =2,090,

$p=0,043 < .05$). Bu farklılığın babası hangi mesleklere devam eden öğrenciler arasında farklılık gösterdiğini incelemeye yönelik Tukey Testi ile elde edilen bulgular Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12. Baba Mesleği Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamaları Karşılaştırmasına İlişkin Tukey Testi ile Elde Edilen Bulgular

		Ortalamalar farkı	p
Altyapı İnşaatı	Emekli	,05000	1,000
	Hayvansal Gıda Ürünleri	,32407	,615
	İşçi	-,12048	,995
	İşletme Destek Hizmetleri	,10382	,998
	Serbest Meslek	,13062	,990
	Şehir içi Yolcu Taşımacılığı	,04678	1,000
	Diğer	,09776	,998
Emekli	Altyapı İnşaatı	-,05000	1,000
	Hayvansal Gıda Ürünleri	,27407	,387
	İşçi	-,17048	,651
	İşletme Destek Hizmetleri	,05382	,999
	Serbest Meslek	,08062	,986
	Şehir içi Yolcu Taşımacılığı	-,00322	1,000
	Diğer	,04776	,999
Hayvansal Gıda Ürünleri	Altyapı İnşaatı	-,32407	,615
	Emekli	-,27407	,387
	İşçi	-,44455*	,015
	İşletme Destek Hizmetleri	-,22025	,699
	Serbest Meslek	-,19345	,773
	Şehir içi Yolcu Taşımacılığı	-,27729	,602
	Diğer	-,22631	,593
İşçi	Altyapı İnşaatı	,12048	,995
	Emekli	,17048	,651
	Hayvansal Gıda Ürünleri	,44455*	,015
	İşletme Destek Hizmetleri	,22430	,346
	Serbest Meslek	,25110	,116
	Şehir içi Yolcu Taşımacılığı	,16726	,893
	Diğer	,21824	,242
	Altyapı İnşaatı	-,10382	,998

	Emekli	-,05382	,999
İşletme Destek Hizmetleri	Hayvansal Gıda Ürünleri	,22025	,699
	İşçi	-,22430	,346
	Serbest Meslek	,02680	1,000
	Şehiriçi Yolcu Taşımacılığı	-,05704	1,000
	Diğer	-,00606	1,000
	Altyapı İnşaatı	-,13062	,990
	Emekli	-,08062	,986
	Hayvansal Gıda Ürünleri	,19345	,773
	İşçi	-,25110	,116
Serbest Meslek	İşletme Destek Hizmetleri	-,02680	1,000
	Şehiriçi Yolcu Taşımacılığı	-,08384	,997
	Diğer	-,03286	1,000
	Altyapı İnşaatı	-,04678	1,000
	Emekli	,00322	1,000
	Hayvansal Gıda Ürünleri	,27729	,602
Şehiriçi Yolcu Taşımacılığı	İşçi	-,16726	,893
	İşletme Destek Hizmetleri	,05704	1,000
	Serbest Meslek	,08384	,997
	Diğer	,05098	1,000
	Altyapı İnşaatı	-,09776	,998
	Emekli	-,04776	,999
	Hayvansal Gıda Ürünleri	,22631	,593
	İşçi	-,21824	,242
Diğer	İşletme Destek Hizmetleri	,00606	1,000
	Serbest Meslek	,03286	1,000
	Şehir içi Yolcu Taşımacılığı	-,05098	1,000

Tablo 12’de görüldüğü gibi; babalarının mesleği değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamalarının Tukey Testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yalnızca babalarının mesleği işçi olan öğrencilerin hayvansal gıda ürünleri olanlara göre girişimcilik puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterecek biçimde yüksek çıkmıştır.

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının herhangi bir işte çalışma durumlarına göre incelenmesine yönelik t-testi ile elde edilen bulgular Tablo 13’de yer almaktadır.

Tablo 13. Herhangi Bir İşte Çalışmış ve Çalışmamış Öğrencilerin Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik t-Testine İlişkin Bulgular

Grup	N	\bar{X}	SS	t	df	p
Evet	392	3,7918	,64386	1,486	628	,138
Hayır	238	3,7115	,68025	1,466	479,032	

Tablo 13'te herhangi bir işte çalışmış ve çalışmamış öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin karşılaştırılması için yapılan t Testi sonrasında öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin istatistiksel olarak farklı olmadığı belirlenmiştir ($t_{(629)} = ,138$).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının kendilerinin aylık geliri değişkenine göre incelenmesine yönelik One-Way Anova testi ile elde edilen bulgular Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14. Öğrencinin Aylık Geliri Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin One-Way ANOVA Testine Yönelik Bulgular

F, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
0-300TL	135	3,7142	,61083	G. Arası	,557	2	,278	,611	,543
301-600TL	244	3,7300	,71595	G. İçi	219,224	481	,456		
601 den fazla	105	3,8050	,65539	Toplam	219,781	483			
Total	484	3,7419	,67456						

Tablo 14'de görüldüğü gibi; öğrencinin aylık gelir değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarına ilişkin One-Way ANOVA Testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamalarının aylık gelir değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (f değeri=0,611, $p=0,543 > .05$).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının ailelerinin aylık geliri değişkenine göre incelenmesine yönelik One-Way Anova testi ile elde edilen bulgular Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15. Ailenin Aylık Toplam Geliri Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin One-Way ANOVA Testine Yönelik Bulgular

F, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
0-1000TL	150	3,6519	,73715	G. Arası	1,914	2	,957	2,220	,109
1001-2000TL	292	3,7800	,62596	G. İçi	260,819	605	,431		
2001 den fazla	166	3,7853	,63165	Toplam	262,733	607			
Total	608	3,7498	,65790						

Tablo 15'te görüldüğü gibi; öğrencilerin ailelerinin aylık gelir değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarına ilişkin One-Way ANOVA Testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamalarının ailelerinin aylık gelir değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir (f değeri=2,220, p=0,109> .05).

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının yabancı dil bilme durumu değişkenine göre incelenmesine yönelik One-Way Anova testi ile elde edilen bulgular Tablo 16'da yer almaktadır.

Tablo 16. Yabancı Dil Değişkenine Göre Girişimcilik Düzeyine İlişkin One-Way ANOVA Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

F, \bar{X} ve SS Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Grup	N	\bar{X}	SS	Var. K.	KT	Sd	KO	F	p
Bilmiyorum	422	3,6952	,66064	G. Arası	7,020	2	3,510	8,294	,000
Elementary	148	3,8444	,66015	G. İçi	265,751	628	,423		
Pre-intermediate ve üstü	61	4,0223	,54687	Toplam	272,770	630			
Total	631	3,7618	,65800						

Tablo 16'da görüldüğü gibi; yabancı dil değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının One-Way Anova Testi ile karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde yabancı dil bilme durumuna göre girişimcilik puan ortalamalarının anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (f değeri =8,294, p=0,000 < .05). Bu farklılığın yabancı dil bilme durumuna göre hangi farklılık gösterdiğini incelemeye yönelik Tukey Testi ile elde edilen bulgular Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17. Yabancı Dil Değişkenine Göre Girişimcilik Puan Ortalamalarına İlişkin Tukey Testi Karşılaştırılmasını Gösteren Dağılım

		Ortalamalar farkı	P
Bilmiyorum	Elementary	-,14917*	,044
	Pre-intermediate ve üstü	-,32708*	,001
Elementary	Bilmiyorum	,14917*	,044
	Pre-intermediate ve üstü	-,17791	,171
Pre-intermedia ve üstü	Bilmiyorum	,32708*	,001
	Elementary	,17791	,171

Tablo 17'de görüldüğü gibi; yabancı dil değişkenine göre Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı Öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri Tukey Testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; yalnızca Pre-intermediate ve üstü yabancı dile sahip öğrencilerin dil bilmeyen

ve elementary (başlangıç düzey) öğrencilere göre girişimcilik puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin girişimcilik puan ortalamalarının ailesinde kendi işine sahip birileri bulunma durumlarına göre incelenmesine yönelik t-testi ile elde edilen bulgular Tablo 18’de yer almaktadır.

Tablo 18. Ailesinde Kendi İşine Sahip Birileri Olan ve Olmayan Öğrencilerin Girişimcilik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik t Testime İlişkin Bulgular

Grup	N	\bar{X}	SS	t	df	p
Evet	294	3,7798	,63249	,639	629	,523
Hayır	337	3,7462	,68003	,642	626,410	

Tablo 18 incelendiğinde ailesinde kendi işine sahip birileri olan ve olmayan öğrencilerinin girişimcilik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{(629)} = ,523$).

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucunda genel olarak Giyim Üretimi ve Moda Tasarımı öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çeşitli faktörlere göre, girişimcilik düzeyinin değişip değişmediğinin tespiti için yapılan analizlerin sonucunda ise; üniversite öğrencilerinin baba mesleğine göre anlamlı bir farklılaşmanın olduğu ve özellikle baba mesleği işçi olan öğrencilerin hayvansal gıda ürünleri olanlara göre girişimcilik düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç Çavuş ve Geri (2014)’nin baba mesleğinin girişimcilik üzerinde etkili olmadığı sonucunun tersine ve Samuel vd., (2013)’in ebeveynlerin istihdam edildiği sektörün çocukların girişimciliği üzerinde etkisi olduğu sonucuyla benzer sonuç vermiştir. Ayrıca yabancı dil düzeyine göre anlamlı bir farklılığın bulunduğu, yabancı dil düzeyinin yükseldikçe girişimcilik düzeylerinin de farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin eğitim aldığı üniversitenin, devlet veya özel üniversite olmasının öğrencilerin girişimcilik düzeyinde farklılığa neden olduğu hatta özel üniversite öğrencilerinin daha fazla girişimcilik eğilimine sahip olduğu sonucuna ulaşan Yurtkoru, (2014)’nun tersine devlet üniversitesi veya özel üniversite öğrencisi olmanın girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin üniversitedeki bölümlerinin, girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olduğunu ulaşan Geri, (2013) ve Özman, (2013)’in aksine Asamani ve Mensah, (2013) gibi bu

çalışmada eğitim görülen bölümün öğrencilerin girişimcilik düzeylerinde farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin cinsiyetinin, girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olmadığını ulaştıran Asamani ve Mensah, (2013), Doğan (2013) ve Özman (2013) gibi bu çalışmada da aynı sonuca ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin herhangi bir işte çalışma deneyiminin, girişimcilik düzeyinde farklılığa neden olduğuna ulaştıran Guyo, (2013)'nun tersine bu çalışmada öğrencilerinin herhangi bir işte çalışma deneyiminin girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin ailesinde kendi işine sahip birileri olma durumunun, girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olduğuna ulaştıran Ulucan (2015)'in tersine Doğan (2013) gibi üniversite öğrencilerinin ailesinde kendi işine sahip birileri olma durumunun girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin ailelerinin gelirinin, girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olduğuna ulaştıran, Çavuş ve Geri (2014), Özman (2013), Pan ve Akay, (2015), Şeşen ve Basım, (2012) ve Talaş vd.'nin (2013) tersine öğrencilerinin ailelerinin gelirinin girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin gelirinin, girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olduğuna ulaştıran Avşar (2007) ve Korkmaz (2012)'in tersine Özman, (2013) gibi öğrencilerinin gelirinin girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca üniversite öğrencilerinin sınıf, kardeş sayısı, baba ve anne eğitim durumunun girişimcilik düzeyleri arasında farklılığa neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Girişimciliğe etki eden faktörler konusunda pek çok çalışma olmasına rağmen hala birçok faktörün girişimcilik üzerindeki etkisi konusunda tam anlaşmaya varılamamıştır. Bu durum ilgili konuda hala daha fazla araştırmaya gerek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu çalışmada ulaşılan babanın eğitim durumunun ve yabancı dil seviyesinin girişimcilik üzerindeki etkisi göz önüne alındığında; üniversite öğrencilerine girişimcilik dersleri ve seminerleri verilirken bu kriterlere sahip öğrencilere öncelik verilmesinin girişimci sayısını artırmaya katkıda bulunabileceğini söylenebilir.

Kaynakça

- Asamani, L., & Mensah, A. O. (2013) . Entrepreneurial inclination among Ghanaian University Students: The case of University of Cape Coast, Ghana. *European Journal of Business and Management*, 19, 113-125.
- Avşar, M. (2007) . *Yükseköğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, Çukurova Üniversitesi'nde bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bayrakdar, S., & İncekara, A. (2013). Türkiye'nin genç işsizlik profili. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 1, 15-38.
- Bilge, H., & Bal, V. (2012) . Entrepreneurship aptitude: an empirical study on undergraduate and vocational high school students in Celal Bayar University. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 16, 131-148.
- Bozkurt, Ö., & Erdurur, K. (2013). Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2), 57-78.
- Cansız, E. (2007). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri üzerine bir çalışma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ceylan, H., & Erbir, M. A. (2015) . Meslek Yüksekokullarında kalite: mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 99-106.
- Çavuş, Ş., & Geri, R. (2014, Nisan). *Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi son sınıfında okuyan öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi*. *Procedia VI International Congress on Entrepreneurship*, Bishkek, 171-179.
- Çondur, F., & Bölükbaş, M. (2014) . Türkiye'de işgücü piyasası ve genç işsizlik-büyüme ilişkisi üzerine bir inceleme. *Amme İdaresi Dergisi*, 2, 77-93.
- Demir, Ö. (2015) . Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin işgücü piyasasından beklentileri. *The Journal of Academic Social Science*, 9, 553-564.
- Doğan, N. (2013). *Türkiye'de girişimcilik eğilimi: üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma* (Yayımlanmış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Durak, Ş., & Kaya, V. (2014). Türkiye’de işsizlik ve işsizliği azaltmaya yönelik politikalar: tarihsel bir bakış. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2, 55-73.
- Erdurur, K. (2012). *Turizm lisans eğitimi alan öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimine etkisi: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Erbatu, G. (2008). *Kültürel boyutları içerisinde girişimcilik eğilimi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ertürk, N., & Erdoğan, D.İ. (2012). A fashion designer’s collection preparation process and Simay BÜLBÜL as an example. *Akademik Bakış Dergisi*, 29, 1-15.
- Geri, S., (2013) . Research on entrepreneurial characteristics of students in school of physical education and sports, *Turkish Journal of Education*, 2, 50-60.
- Guyo, G. D. (2013) . *Entrepreneurial intention and its determinants: evidence from university students in Addis Ababa* (Unpublished Master Thesis). Addis Ababa University, Etiyopya.
- Gülşen, A. (2015). *Reel Efektif Döviz Kurunun tekstil ve hazır giyim sektörü üzerine etkisi: Türkiye örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Güner, H., & Korkmaz, A. (2011). İstihdamın arttırılmasında girişimciliğin önemi: girişimcilik destekleme modeli olarak İŞGEM’ler. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 1, 42-65.
- Gürbüz, R. (2011). Meslek Yüksekokulları nedir?, METEF Fuarı Sunusu, 29 Nisan 2011, Ankara
- KOSGEB (2015). KOBİ’lerde kurumsallaşmanın geliştirilmesi ve KOBİ’lerde markalaşmaya geçiş.
- <http://www.isim.org.tr/Content/Res/1183/D%C3%B6k%C3%BCmanlar/5f88cfbc-f123-4d7b-9ac7-0f88f18e2342.pdf>, adresinden 9 Nisan 2016 tarihinde alınmıştır.
- Iqbal, A., Melhem, Y., & Kokash, H. (2012) . Readiness of the university students towards entrepreneurship in Saudi Private University: an exploratory study. *European Scientific Journal*, 15, 109-131

- İşseveroğlu, G., & Gücenme Gençoğlu, Ü. (2011). Türkiye’de meslek yüksekokullarının bölge ihtiyaçlarına uygunluğu üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 1, 24-36.
- İTKİB, (2016). Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü 2015 Aralık Aylık İhracat Bilgi Notu, İTKİB Genel Sekreterliği Hazır giyim AR & GE Şubesi.
- Karabulut, A.T. (2009). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 1, 331-356.
- Karakaş, A. F. (2012). *İşletme ve Mühendislik Bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğiliminin karşılaştırılması: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Kılıç, R., Keklik, B., & Çalış, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2, 423-435.
- Koca, E., & Koç, F. (2009). Giysi tasarımında yaratıcılık. *e-Journal of New World Sciences Academy Vocational Education*, 1, 33-44.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2, 209-226.
- Mahajar, A.J., & Yunus, J.M. (2012). Inclination towards entrepreneurship among Universiti Pendidikan Sultan Idris Students. *The Journal of Global Business Management*, 2, 248-256.
- Morkoç, D.K., & Doğan, M. (2014). Meslek Yüksekokulu mezunu çalışanların mesleki eğitime yönelik görüşleri: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 112-121.
- Movahedi, R., Latifi, S., & Sayyar, L.Z. (2013). The factors affecting agricultural students' attitude towards self-employment and entrepreneurship. *International Journal of Agriculture and Crop Sciences*, 16, 1813-1819.
- Murat, S., & Şahin, L. (2011). Gençlerin istihdamı/işsizliği bakımından Türk Eğitim Sisteminin değerlendirilmesi. *Çalışma ve Toplum*, 3, 93-135.

- Nazik Bayram, G. (2014). *Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerine etkisinin incelenmesine yönelik bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Özman, C. (2013). *Spor Yöneticiliği Bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeyinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Pan, V.L., & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 2, 125-138.
- Peng, Z., Lu, G., & Kang, H. (2012). Entrepreneurial intentions and its influencing factors: a survey of the university students in Xi'an China. *Creative Education, Published Online*, 3, 95-100.
- Ramos, A. M. (2014). Entrepreneurial intentions among business students in Batangas State University. *Asia Pacific Journal of Multidisciplinary Research*, 4, 1-6.
- Remeikiene, R., Grazina, S., & Dumciuviene, D. (2013, June). *Explaining entrepreneurial intention of university students: the role of entrepreneurial education*. Active Citizenship by Knowledge Manahement & Innovation, Management, Knowledge and Learning International Conference'nda sunulan bildiri, Zadar, Croatia.
- Samuel, Y.A, Ernest, K., & Awuah, J.B. (2013). An assessment of entrepreneurship intention among Sunyani Polytechnic Marketing Students. *International Review of Management and Marketing*, 1, 37-49.
- Soylu, A., Şenel, D., Kalfa, V. R., & Kocaalan, M. L. (2015). A research on determinig the effects of entrepreneurship tendencies of the students getting the entrepreneurship education: sample of Honaz Vocational School at Pamukkale University. *Journal of Business Research Turk*, 7(3), 311-335.
- Şeşen, H., & Basım, H. N. (2012). Demografik faktörler ve kişiliğin girişimcilik niyetine etkisi: spor bilimleri alanında öğrenim gören üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.
- Talaş, E., Çelik, A.K., & Oral, İ.O. (2013). The influence of demographic factors on entrepreneurial intention among undergraduate students as a career choice: the case of

-
- a Turkish University. *American International Journal of Contemporary Research*, 12, 22-31.
- Taysı, K., & Canbaz, S. (2014). Ön lisans öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini ve eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 59-67.
- Tekin, Ö.A., Özkul, G., & Demir, Y. (2014, Nisan). Turizm öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri üzerine bir inceleme: Süleyman Demirel Üniversitesi örneği. *Procedia VI International Congress on Entrepreneurship*, Bishkek, 124-134.
- Ulucan, S. (2015). *Girişimcilik eğiliminin ve girişimcilik eğilimini etkileyen faktörlerin analizi: ortaöğretimde lise 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uluyol, O. (2013). Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 349-372.
- Yılmaz, E., & Sünbül, A.M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 196-203.
- Yurtkorua, E.S., Acar, P., & Teraman, B. S. (2014). Willingness to take risk and entrepreneurial intention of university students: an empirical study comparing private and state universities. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 150, 834-840.

Extended Abstract

‘Abstract Art Movement’, emerged after World War II, is one of the biggest occurrence in the history of art of this era. Abstraction slowly formed from executing thoughts into reality.

According to the philosopher John Louke, Abstraction is formed by separating specific objects and thoughts from actual entities such as time, place and similar ideas. Abstract art is a form of art which it rejects all forms of exterior reality and aims to arouse aesthetic emotions by using bare colors and forms. Abstract art is formed by human mind, it is outside of nature’s capability to imitate. It is the face of 20th century ever-changing world of art.

Western artists head towards abstract after parting from ‘realism’. In another saying, as Paul Klee has said, it has searched for ways to show what is unseen. ‘Abstract drawing’ and ‘Art of Marble’ carry similarities in their decorative patterns. Both forms of art foreground elements of ‘plastic art’. A balanced composition, coherence of color and lines in both art forms tries to make an illusionist impact on the observer.

One of the most abstract Turkish Islamic art is the ‘Art of Marble’, not including poetry or music. We could call the ‘Art of Marble’ a poetic form of drawing. In this way, the art of marble is similar to abstract art.

In order to study the art of marble as an abstract form, we need to analyze the abstract. As we assort abstraction into two main groups, lyric and geometric, we could find plenty of similarities between lyrical abstraction and the art of marble. Just like abstract artist Kandinsky, an art of marble artist also shapes his/her art by blending colors with emotions and spirituality.

Based on the work of Kandinsky, a type of marble art, which is walled combed marble both based on harmony of colors. In Kandinsky’s work, color smears are spread across the canvas randomly rather than figuratively. A Turkish art of marble artist creates its art by spontaneous strokes composed of a symphony, a rhythm, a movement, a gesture of emotions on the surface of water detached from reality. During these spontaneous search, the outcome exhibits balanced, rhythmical and harmonical phenomenon which is key to abstract art.

The art of marble is a form of art of colors. Thus in this form of art one can draw correlations to abstract drawings where the colors stand in the forefront. On one side becoming clean about oppositions of your inner world from the outside and surrounding yourself to the God (Allah), on the other it tries to purify the soul by bringing these oppositions into conflict. The bottom line is the result is the same. Colors and forms are both differs infinitely according to the artist’s

personality, taste and ambition. After all of this, we could come to the conclusion that pioneers of today's non-figurative inclination are also our marble artists.

During the process of our historical development, this form of art has been more viewed as its functionality, today in contemporary sense it is perceived as an abstract art. The art of marble can be seen as a drawing on the Wall as a decorative wallpaper.

In conclusion, marble artists that follow calligraphy artist Emin Bari, who converted writings into drawings and developed into contemporary graphic art, will have no difficulty at reaching the same level without changing any attitude.